Rättsfallssamlingen

DOMSTOLENS DOM (femte avdelningen)

den 19 januari 2012*

”Förordning (EG) nr 800/1999 — Artikel 15.1 och 15.3 — Jordbruksprodukter — System med exportbidrag — Differentierat exportbidrag — Villkor för beviljande — Import av produkten till det tredjeland som utgör destination för produkten — Betalning av importtull”

I mål C-392/10,

angående en begäran om förhandsavgörande enligt artikel 267 FEUF, framställd av Finanzgericht Hamburg (Tyskland) genom beslut av den 8 juli 2010, som inkom till domstolen den 4 augusti 2010, i målet

Suiker Unie GmbH – Zuckerfabrik Anklam

mot

Hauptzollamt Hamburg-Jonas,

meddelar

DOMSTOLEN (femte avdelningen)

sammansatt av E. Levits, tillförordnad ordförande på femte avdelningen, samt domarna J.-J. Kasel och M. Berger (referent),

generaladvokat: P. Mengozzi,

justitiesekreterare: A. Calot Escobar,

efter det skriftliga förfarandet,

med beaktande av de yttranden som avgetts av:

— Suiker Unie GmbH – Zuckerfabrik Anklam, genom P.N. Söhngen, Rechtsanwältin,

— Europeiska kommissionen, genom P. Rossi och B.-R. Killmann, båda i egenskap av ombud,

med hänsyn till beslutet, efter att ha hört generaladvokaten, att avgöra målet utan förslag till avgörande,

följande

* Rättegångsspråk: tyska.

Dom

1 Begäran om förhandsavgörande avser tolkningen av artikel 15.1 och 15.3 i kommissionens förordning (EG) nr 800/1999 av den 15 april 1999 om gemensamma tillämpningsföreskrifter för systemet med exportbidrag för jordbruksprodukter (EGT L 102, s. 11), i dess lydelse enligt kommissionens förordning (EG) nr 444/2003 av den 11 mars 2003 (EUT L 67, s. 3) (nedan kallad förordning nr 800/1999).

2 Begäran har framställts i ett mål mellan det tyska bolaget Suiker Unie GmbH – Zuckerfabrik Anklam (nedan kallat Suiker Unie), som trätt i bolaget Danisco Zucker GmbH:s ställe (nedan kallat Danisco Zucker), och Hauptzollamt Hamburg-Jonas (Hamburg-Jonas huvudtullkontor) (nedan kallat Hauptzollamt) angående en ansökan om återbetalning av ett exportbidrag som Hauptzollamt beviljat Danisco Zucker i form av ett förskott.

Tillämpliga bestämmelser

Förordning (EEG) nr 3665/87

3 I artikel 17.3 i kommissionens förordning (EEG) nr 3665/87 av den 27 november 1987 om gemensamma tillämpningsföreskrifter för systemet med exportbidrag för jordbruksprodukter (EGT L 351, s. 1; svensk specialutgåva, område 3, volym 24, s. 216), föreskrevs att en jordbruksprodukt som omfattas av en ansökan om ett differentierat exportbidrag ”skall anses vara importerad när den har tullbehandlats för övergång till fri konsumtion i det berörda tredje landet”.

Förordning nr 800/1999

4 I den lydelse som gällde vid tidpunkten för omständigheterna i det nationella målet angavs i skäl 17 i förordning nr 800/1999, vilken har ersatt förordning nr 3665/87, att ”det [ska] styrkas att produkten i fråga har importerats till tredje land. Tullbehandlingen vid import skall i synnerhet bestå i att gällande importtull betalas så att produkten kan saluföras på marknaden i berört tredje land”.

5 Artikel 15 i denna förordning har följande lydelse:

”1. Produkten skall ha importerats i oförändrat skick till det tredje land eller ett av de tredje länder för vilka bidraget är fastställt inom tolv månader från den dag då exportdeklarationen godkänns. En förlängning av fristen får emellertid beviljas enligt villkoren i artikel 49.

2. Produkter skall anses ha importerats i oförändrat skick om det inte på något vis framgår att de har bearbetats.

Dock gäller följande:

…

— En produkt som bearbetats innan den importeras skall anses vara importerad i oförändrat skick om alla produkter som bearbetningen ger upphov till importeras till det tredje land där bearbetningen har ägt rum.

3. Produkten skall anses ha importerats när tullbehandlingen för import till tredje land har avslutats, med vilket särskilt avses att importtull har erlagts.

…”

6 I artikel 16.1 i denna förordning föreskrivs följande:

”1. Som bevis för att en produkt tullbehandlats för import skall exportören efter eget val lägga fram ett av följande dokument:

a) Ett tulldokument eller kopia eller fotokopia av ett sådant; ...

b) Ett lossningsintyg och intyg om import … som godkänts i enlighet med bestämmelserna i bilaga VI, kapitel III, med tillämpning av modellen i bilaga VII. Datum och nummer för tulldokumentet för import måste framgå på det berörda intyget.”

7 I kapitel III i bilaga VI till förordningen anges i punkt 2 bland annat att de lossningsintyg och intyg om import som föreskrivs i artikel 16.1 b) i denna förordning även ska omfatta ”granskning av att varorna har genomgått tullkontroll för slutgiltig import”.

8 Artikel 20 i förordning nr 800/1999 återfinns i förordningens avdelning II, kapitel I, avsnitt 3, med rubriken ”Särskilda åtgärder till skydd för gemenskapens ekonomiska intressen”, och innehåller följande bestämmelser:

”1. Om

a) det råder starkt tvivel om produktens faktiska destination,

eller

b) produkten kan komma att återinföras till gemenskapen på grund av en skillnad mellan bidraget för den exporterade produkten och den importtull utan förmånsbehandling som tillämpades för en identisk produkt den dag då exportdeklarationen togs emot,

eller

c) det föreligger konkreta misstankar om att produkten i oförändrat skick eller efter att ha bearbetats i tredje land kommer att återinföras till gemenskapen eftersom den då beviljas befrielse från importtull eller en minskning av importtullen,

ska det enhetliga bidraget eller den del av bidraget som avses i artikel 18.2 endast utbetalas om produkten har lämnat gemenskapens tullområde i enlighet med bestämmelserna i artikel 7, och

i) produkten, då det rör sig om ett enhetligt bidrag, har importerats till ett tredjeland inom 12 månader efter det att exportdeklarationen togs emot eller har genomgått en väsentlig bearbetning eller behandling inom denna tidsfrist, i den mening som avses i artikel 24 i [rådets förordning (EEG) nr 2913/92 av den 12 oktober 1992 om inrättandet av en tullkodex för gemenskapen (EGT L 302, s. 1; svensk specialutgåva, område 2, volym 16, s. 4) (nedan kallad tullkodexen)], eller

ii) produkten, då bidraget varierar beroende på destination, inom 12 månader efter det att exportdeklarationen togs emot, importeras i oförändrat skick till ett visst tredje land.

När det gäller import till tredje land skall bestämmelserna i artiklarna 15 och 16 gälla.

För samtliga bidrag får dessutom de behöriga myndigheterna i medlemsstaterna kräva att ytterligare bevis läggs fram som, på ett för de behöriga myndigheterna tillfredsställande sätt, styrker att produkterna faktiskt har släppts ut på marknaden i det importerande tredje landet eller att produkterna har genomgått en väsentlig bearbetning eller behandling i enlighet med artikel 24 i [tullkodexen].

…

4. Bestämmelserna i punkt 1 skall tillämpas innan exportbidraget betalas ut.

Exportbidraget skall anses som oberättigat och skall återbetalas om de behöriga myndigheterna, även efter utbetalningen av bidraget, fastställer

a) att produkterna förstörts eller skadats innan de släppts ut på marknaden i ett tredje land eller innan de där genomgått en väsentlig bearbetning eller behandling i den mening som avses i artikel 24 i [tullkodexen] om inte exportören på ett för de behöriga myndigheterna tillfredsställande sätt kan visa att exporten skett på sådana ekonomiska villkor att produkterna rimligtvis kunnat saluföras på marknaden i ett tredje land, utan att det påverkar bestämmelserna i artikel 21.2 andra stycket,

b) att produkterna i ett tredje land placerats under ett suspensivt tullarrangemang 12 månader efter den dag då de exporterades från gemenskapen utan att ha genomgått en väsentlig bearbetning eller behandling i ett tredje land i den mening som avses i artikel 24 i [tullkodexen] och att exporten inte skett som ett led i en normal affärstransaktion,

c) att de exporterade produkterna har återimporterats till gemenskapen utan att ha genomgått en väsentlig bearbetning eller behandling i den mening som avses i artikel 24 i [tullkodexen] och att importtullen utan förmånsbehandling är lägre än det beviljade bidraget och att exporten inte skett som ett led i en normal affärstransaktion,

d) att de exporterade produkter som avses i bilaga V har återimporterats till gemenskapen

— efter att ha bearbetats eller behandlats i ett tredje land utan att ha uppnått den bearbetningsgrad som föreskrivs i artikel 24 i [tullkodexen], och

— vid återimporten åtnjutit tillämpning av en nedsatt importtullsats eller nolltullsats jämfört med tullsatsen utan förmånsbehandling.

...”

Tullkodexen

9 I artikel 24 i tullkodexen föreskrivs följande:

”Varor vars tillverkning skett inom mer än ett land skall anses ha sitt ursprung i det land där de genomgick den sista väsentliga och ekonomiskt berättigade bearbetning eller behandling som skedde i ett företag utrustat för det ändamålet och som resulterade i tillverkningen av en ny produkt eller innebar ett viktigt steg i tillverkningen.”

Målet vid den nationella domstolen och tolkningsfrågan

10 I exportdeklaration av den 16 maj 2003 deklarerade Danisco Zucker en export till Litauen av 23 000 kilogram vitsocker och ansökte för detta hos Haupzollamt om ett exportbidrag i form av ett förskott. Hauptzollamt biföll denna ansökan i beslut av den 2 juni 2003.

11 I skrivelse av den 29 augusti 2003 skickade Danisco Zucker litauiska tulldokument till Hauptzollamt rörande den omtvistade exporten. Ruta 37 i dessa dokument innehöll förfarandekod 5100 avseende ”tillfällig import vid återexport av en förädlad produkt” utan erläggande av importtull. I Litauen bearbetades vitsockret till läskedrycker varpå det exporterades till Lettland och Estland.

12 I ändringsbeslut av den 25 november 2003 begärde Hauptzollamt att Danisco Zucker skulle återbetala det förskotterade exportbidraget jämte 10 procent, eller totalt 12 180,18 euro, eftersom vitsockret inte övergått till fri konsumtion i Litauen och villkoren för beviljande av ett differentierat exportbidrag därmed inte var uppfyllda.

13 Danisco Zucker begärde omprövning av beslutet av den 25 november 2003. Hauptzollamt vidhöll vid omprövning sitt beslut. Danisco Zucker väckte därför den 2 november 2007 talan vid Finanzgericht Hamburg och anförde följande till stöd för denna. Artikel 15.1 i förordning nr 800/1999 innebär visserligen att produkten ska ha importerats i oförändrat skick till tredjeland, men enligt punkt 3 i den artikeln ska den anses ha importerats när tullbehandlingen för import till tredjeland har avslutats, med vilket särskilt avses att importtull har erlagts. I artikel 17.3 i förordning nr 3665/87 föreskrevs att produkten inte anses ha importerats förrän tullbehandlingen för övergång till fri konsumtion i det berörda tredjelandet har avslutats. I artikel 15 i förordning nr 800/1999 har gemenskapslagstiftaren emellertid medvetet avstått från att uppställa ett krav avseende ”övergång till fri konsumtion”.

14 Danisco Zucker anförde vidare att eftersom det saknas en legaldefinition av begreppet ”import” och syftet med exportbidraget är att avlasta unionsmarknaden de berörda produkterna, är det tillräckligt att kraven avseende tullbehandling iakttas. Huruvida tullen har erlagts eller inte saknar däremot betydelse.

15 Slutligen invände Danisco Zucker att det inte kan göra någon skillnad huruvida en produkt har tullbehandlats enligt ett förfarande för aktiv förädling inom ramen för systemet med tullrestitution eller, såsom i situationen i det nationella målet, inom ramen för ett suspensivt arrangemang i tredjeland. Domstolen har redan slagit fast att importen kan styrkas redan genom att produkten har tullbehandlats enligt ett förfarande för aktiv förädling inom ramen för systemet med tullrestitution. Suiker Unie, som under tiden trätt i Danisco Zuckers ställe, yrkade därför att ändringsbeslutet av den 25 november 2003 och omprövningsbeslutet av den 1 oktober 2007 skulle upphävas.

16 Hauptzollamt yrkade för sin del att talan skulle ogillas och anförde följande. Det aktuella vitsockret har endast tullbehandlats enligt ett förfarande för aktiv förädling utan erläggande av importtull. Sockret har alltsedan tullbehandlingen och fram till dess att den aktiva förädlingen slutfördes genom att de förädlade produkterna återexporterades stått under tullövervakning. Sockret har av detta skäl inte kunnat saluföras fritt i tredjelandet.

17 Finanzgericht Hamburg beslutade mot denna bakgrund att vilandeförklara målet och ställa följande tolkningsfråga till domstolen:

”Är det villkor för att erhålla differentierade bidrag som regleras i artikel 15.1 jämförd med artikel 15.3 i [förordning nr 800/1999], närmare bestämt att tullbehandlingen vid import ska ha avslutats, uppfyllt, när produkten i det tredjeland som är destinationsland, efter tullbehandling enligt förfarandet för aktiv förädling utan erläggande av importtull, har genomgått en ’väsentlig bearbetning eller behandling’ i den mening som avses i artikel 24 i tullkodexen och den produkt som framställts genom denna bearbetning eller behandling exporteras till ett tredjeland?”

Tolkningsfrågan

18 Den hänskjutande domstolen har ställt sin fråga för att få klarhet i huruvida artikel 15.1 och 15.3 i förordning nr 800/1999 ska tolkas så, att det i denna bestämmelse uppställda villkoret för att erhålla ett differentierat exportbidrag, nämligen att tullbehandlingen ska ha avslutats, är uppfyllt, när produkten i det tredjeland som är destinationsland, efter tullbehandling enligt förfarandet för aktiv förädling utan erläggande av importtull, har genomgått en ”väsentlig bearbetning eller behandling” i den mening som avses i artikel 24 i tullkodexen och den produkt som framställts genom denna bearbetning eller behandling exporteras till ett tredjeland.

19 Domstolen konstaterar i detta avseende att begreppet ”import” inte definieras i förordning nr 800/1999, vilket klaganden i det nationella målet med rätta har påpekat. Det ska därför fastställas vilken räckvidd detta begrepp har i den kontext som gäller för artikel 15 i nämnda förordning, med beaktande dels av syftet med det så kallade ”differentierade” exportbidraget, dels av ordalydelsen i bestämmelserna i förordning nr 800/1999.

20 Syftet med differentierade exportbidrag är enligt fast rättspraxis att öppna marknader i berörda tredjeländer för export från Europeiska unionen eller att behålla dessa marknader öppna, och differentieringen av bidragen har sin grund i en vilja att ta hänsyn till de speciella förhållandena på varje importmarknad där unionen vill spela en roll (dom av den 18 mars 2010 i mål C-218/09, SGS Belgium m.fl., REU 2010, s. I-2373, punkt 38 och där angiven rättspraxis).

21 Det följer av denna rättspraxis att det skulle strida mot syftet med systemet med differentierade bidrag om det ansågs vara tillräckligt att en produkt som exporteras i oförändrat skick lossades i tredjeland för att bidraget skulle betalas ut (domen i det ovannämnda målet SGS Belgium m.fl., punkt 39). Som kommissionen har betonat kräver systemet med differentiering tvärtom att den aktuella produkten faktiskt och slutgiltigt når den marknad för vilken den är avsedd, i den meningen att den kan saluföras där. Detta system skiljer sig således från systemet med enhetligt bidrag.

22 I artikel 17.3 i förordning nr 3665/87, som inte är tillämplig i förevarande fall, nämndes visserligen i detta hänseende uttryckligen – till skillnad från artikel 15.1 och 15.3 i förordning nr 800/1999 – att produkten måste ha ”tullbehandlats för övergång till fri konsumtion i det berörda tredje landet”. I skäl 17 i förordning nr 800/1999 anges emellertid att tullbehandlingen vid import i tredjelandet i synnerhet ska bestå i att gällande importtull betalas så att produkten kan saluföras på marknaden i berört tredjeland.

23 Vidare föreskrivs i artikel 15.3 i förordning nr 800/1999 att den aktuella produkten kan anses importerad till tredjeland endast om tullbehandlingen för import har avslutats, ”med vilket särskilt avses att importtull har erlagts” i berört tredjeland. Slutligen föreskrivs i kapitel III punkt 2 i bilaga VI till denna förordning att när det gäller de lossningsintyg och intyg om import som föreskrivs i artikel 16.1 b i förordningen, ska utfärdandet av intyg även omfatta granskning av att varorna har tullbehandlats ”för slutgiltig import”.

24 Mot bakgrund av det ovan redovisade kan gemenskapslagstiftaren genom att anta artikel 15 i förordning nr 800/1999 således inte anses ha avstått från kravet på att den importerade produkten slutgiltigt ska ha nått marknaden i det berörda tredjelandet så att den kan saluföras där.

25 Tullbehandling av en produkt enligt förfarandet för ”aktiv förädling” syftar inte till saluföring av denna produkt på marknaden i det berörda tredjelandet. Tvärtom är själva syftet med ett sådant tullförfarande att från tullar uteslutande undanta varor som endast tillfälligt förts in i landet för att behandlas, repareras eller bearbetas och därefter återexporteras (se dom av den 4 juni 2009 i mål C-158/08, Pometon, REG 2009, s. I-4695, punkt 24).

26 Endast den omständigheten att en produkt som omfattas av en ansökan om differentierat exportbidrag har tullbehandlats i det berörda tredjelandet enligt förfarandet för ”aktiv förädling” kan följaktligen inte anses utgöra en ”import” till detta tredjeland i den mening som avses i artikel 15.3 i förordning nr 800/1999.

27 Denna slutsats rubbas inte av att den aktuella produkten i tredjelandet har genomgått en väsentlig bearbetning i den mening som avses i artikel 24 i tullkodexen. Domstolen konstaterar i detta hänseende endast att valet av tullförfarandet ”aktiv förädling” innebär att varken produkten i sig eller den förädlade produkt i vilken den ingår kommer att saluföras i det berörda tredjelandet.

28 Nämnda slutsats kan inte heller angripas med argumentet att denna tolkning av artikel 15 i förordning nr 800/1999 strider mot artikel 20 i den förordningen, eftersom det i sistnämnda artikel föreskrivs att bevis för att det skett en väsentlig bearbetning i den mening som avses i artikel 24 i tullkodexen i vissa fall kan skingra tvivlen om huruvida villkoren för ett beviljande av exportbidrag har iakttagits.

29 Som kommissionen har påpekat har nämligen artikel 20 i förordning nr 800/1999, som utgör en bestämmelse till förebyggande av missbruk, ett annat syfte än artikel 15 i förordningen. Artikel 20 gör det möjligt att förebygga en otillbörlig ansökan om återbetalning av ett korrekt beviljat bidrag, men artikeln ställer inte upp några nya eller ens annorlunda villkor för att erhålla exportbidrag. Artikeln är således inte tillämplig i ett sådant fall som det i det nationella målet, där det direkt framgår att villkoren för att bevilja exportbidrag inte är uppfyllda.

30 Med hänsyn till det ovan anförda ska den fråga som ställts besvaras enligt följande. Artikel 15.1 och 15.3 i förordning nr 800/1999 ska tolkas så, att det i denna artikel uppställda villkoret för att erhålla ett differentierat exportbidrag, nämligen att tullbehandlingen ska ha avslutats, inte är uppfyllt, när produkten i det tredjeland som är destinationsland, efter tullbehandling enligt förfarandet för aktiv förädling utan erläggande av importtull, har genomgått en ”väsentlig bearbetning eller behandling” i den mening som avses i artikel 24 i tullkodexen och den produkt som framställts genom denna bearbetning eller behandling har exporterats till ett tredjeland.

Rättegångskostnader

31 Eftersom förfarandet i förhållande till parterna i målet vid den nationella domstolen utgör ett led i beredningen av samma mål, ankommer det på den nationella domstolen att besluta om rättegångskostnaderna. De kostnader för att avge yttrande till domstolen som andra än nämnda parter har haft är inte ersättningsgilla.

Mot denna bakgrund beslutar domstolen (femte avdelningen) följande:

Artikel 15.1 och 15.3 i kommissionens förordning (EG) nr 800/1999 av den 15 april 1999 om gemensamma tillämpningsföreskrifter för systemet med exportbidrag för jordbruksprodukter, i dess lydelse enligt kommissionens förordning (EG) nr 444/2003 av den 11 mars 2003, ska tolkas så, att det i denna artikel uppställda villkoret för att erhålla ett differentierat exportbidrag, nämligen att tullbehandlingen ska ha avslutats, inte är uppfyllt, när produkten i det tredjeland som är destinationsland, efter tullbehandling enligt förfarandet för aktiv förädling utan erläggande av importtull, har genomgått en ”väsentlig bearbetning eller behandling” i den mening som avses i artikel 24 i rådets förordning (EEG) nr 2913/92 av den 12 oktober 1992 om inrättandet av en tullkodex för gemenskapen, och den produkt som framställts genom denna bearbetning eller behandling har exporterats till ett tredjeland.

Underskrifter